

Remissvar - Promemoria Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor

Region Västerbotten ställer sig positiv till promemorians övergripande inriktning och ambition att stärka energiplaneringen samt bidra till en mer energieffektiv offentlig sektor. Region Västerbotten lämnar följande synpunkter på förslaget:

Utökat ansvar för kommunerna

Jämfört med nuvarande lag om kommunal energiplanering innebär förslaget en väsentlig utökning av ansvar, administration och arbetsuppgifter för kommunerna. För att den föreslagna lagen ska få tillräckligt genomslag är det därför viktigt att kommunernas kapacitet beaktas och att tillräckliga resurser säkerställs för att åstadkomma önskad förändring. För många kommuner, särskilt mindre kommuner, är energiplanering redan i dag en utmaning. Region Västerbotten anser därför att regeringen behöver säkerställa såväl finansiering som vägledning och metodstöd i takt med att kraven och de tillkommande arbetsuppgifterna ökar. Annars riskerar lagförslaget att leda till ökad administrativ belastning snarare än att stärka det strategiska energiarbetet.

Tidsplan för kommuner

Region Västerbotten anser vidare att den föreslagna tidsplanen för införandet, med krav på antagna energiplaner i januari 2028, är alltför ambitiös. Att ta fram en energiplan enligt den nya lagens intentioner kräver tid för analys, samverkan, förankring och prioritering. Om genomförandetiden blir för kort finns en risk att kommuner tvingas prioritera att färdigställa en plan för att uppfylla lagkravet, snarare än att ta fram ett strategiskt och väl förankrat dokument som uppfyller lagens syfte. Regionen anser därför att genomförandetiden bör ses över så att kommunerna ges rimliga förutsättningar att ta fram energiplaner av hög kvalitet och med långsiktigt värde.

Rådighet över energisystemet

Region Västerbotten vill också framhålla att kommunernas rådighet över energisystemet i många fall är begränsad. Även om kommunerna har en viktig roll i energiplaneringen är stora delar av energisystemet beroende av beslut, investeringar och prioriteringar från nätägare, energibolag, näringsliv och statliga aktörer. Kommunernas möjligheter att påverka utvecklingen är därför ofta indirekta. Lagstiftningen bör tydligare beakta förhållandet mellan ansvar och rådighet, så att kommunerna inte ges ett ansvar för utvecklingen av delar av energisystemet som de saknar möjlighet att styra över. Regionen ser positivt på att kommunala energiplaner ska kunna utgöra underlag för nätföretagens nätutvecklingsplaner. För att energiplaneringen ska fungera effektivt behöver dock sambandet vara ömsesidigt. Kommunernas energiplanering är beroende av kunskap om elnätets nuvarande och framtida kapacitet samt planerade nätinvesteringar. Det bör därför förtydligas hur nätutvecklingsplaner och annan relevant information från nätföretag ska utgöra ett stöd för kommunernas energiplanering samt hur informationsutbytet mellan kommuner, nätägare och övriga berörda aktörer ska säkerställas.

2026-09-15

Samordning

Frågor om elektrifiering, energiförsörjning, effektbalans, energiberedskap och energiinfrastruktur överskrider ofta kommungränser och kräver ett regionalt perspektiv. Regionernas roll som samordnande aktör i energiomställningen bör därför beaktas i det fortsatta arbetet med lagens genomförande.

Regionens särskilda förutsättningar

Regionen bedriver en samhällskritisk verksamhet och förslaget bör därför tydliggöra att energimål inte får äventyra patientsäkerhet eller vårdens robusthet.

Hyrda byggnader och lokaler

Kravet på att hyrda byggnader och lokaler ska uppfylla nivån för näronnenergibygnader riskerar att bli svårt att uppfylla i Västerbotten. Regionen omfattar många mindre kommuner och orter där utbudet av lokaler för uthyrning är begränsat, samtidigt som dessa lokaler behövs för att bedriva samhällsviktig verksamhet. I dessa fall bör det vara viktigare att de lokaler och byggnader som faktiskt finns tillgängliga kan användas, än att energikraven blir så styrande att verksamheten försvåras. Ett sådant synsätt kan även främja samnyttjande av befintliga lokaler, vilket ofta är både mer resurseffektivt och klimatsmart än att uppföra nya byggnader med höga investeringskostnader och ytterligare klimatpåverkan som följd. Mot denna bakgrund bör någon form av undantag, lättnad eller anpassning av energikraven för hyrda byggnader och lokaler i glesbygdsområden övervägas.

Upphandlingar

Upphandlande myndighet ska på begäran från Energimyndigheten redovisa hur kravet på energieffektiv upphandling uppfylls. Här bör det tydligt framgå vilka uppgifter som önskas för att minska arbetsbördan i uppföljningsarbetet.

Ökad administration och rapportering

Promemorian innebär nya krav på långsiktiga planer, energirapportering, uppföljning, redovisning till Energimyndigheten. Regionen efterfrågar därför nationella mallar, standardiserad rapportering, digitala stödssystem och finansiering för de nya uppgifterna.

Finansiering av energieffektivisering

Regionens fastighetsbestånd och framför allt sjukhusområdena kräver mycket stora investeringar, energieffektiviseringar måste ofta samordnas med om- och nybyggnation och återbetalningstiderna kan vara långa. Regionen efterfrågar riktade statliga stöd eller investeringsmedel för att kunna öka takten med energieffektivisering i samband med pågående byggprojekt och/eller energieffektiva systemlösningar.

Principen "energieffektivitet först"

Förtydligande behövs för hur "energieffektivitet först" ska tillämpas vid sjukhusinvesteringar, hur patientsäkerhet ska vägas mot energieffektivitet och vilken metodik Energimyndigheten kommer att kräva.